



Reconeixements nacionals i internacionals al Pla de Transformació del barri de La Mina

Juliol 2012

Índex

Reconeixements institucionals

- Unió Europea. Programa Objectiu 3 Catalunya 2000-2008
Fons Social Europeu (FSE) 2
- Unió Europea. Programa d'Iniciativa Comunitària URBAN II 2000-2008
Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) 2
- Unió Europea. Comissió d'Ocupació i Afers Socials
Fons Socials Europeus (FSE) 3
- Concurs Internacional de bones pràctiques de Nacions Unides
Premi internacional Dubai (2006 i 2010) 4
- Premi Nacional d'Urbanisme (2006)
Ministeri de l'Habitatge 4
- Unió Europea. Comitè de seguiment Programa d'Iniciativa Comunitària URBAN II
Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) 5
- Institut Oxford per al Desenvolupament Sostenible.
Universitat Oxford Brookes 5
- Unió Europea. Programa Objectiu 3 Catalunya 2000-2008
Informe final. Fons Social Europeu (FSE) 6
- Resolució sobre el Pla de Transformació del barri de la Mina
Sindicatura de Greuges de Catalunya 6
- Avaluació externa participada del Pla de Transformació del barri de la Mina 7
- Premi Europeu d'Urbanisme (2010) 7
- Consell Europeu d'Urbanistes

Premis, intercanvis i altres reconeixements

- Unió Europea. Regenera (Xarxa per la regeneració urbana i social
Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) 8
- Eurocities. Xarxa de grans ciutats europees 9
- Premi Josep Maria Rueda i Palenzuela (2005) 9
- IV Jornades LX – BCN (2005) 9
- Trobada sobre Art Públic -Almada, Portugal- (2006) 10
- III Jornades d'Infància i Educació social
Col·legi d'educadors i educadores socials de Catalunya 10
- Unió Europea. Programa Integrat de Regeneració Urbana 2007-2010
Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) 10
- V Congrés estatal d'educadors i educadores socials 10
- Dinamia. IV Congrés internacional de lleure jove 11
- Premis Ignasi de Lecea (2007). Universitat de Barcelona 11
- Unió Europea
Guia de bones pràctiques per a la inclusió social del poble gitano a Europa 11
- Jornades d'intercanvi amb el Govern italià
Ministeris de treball i Seguretat Social, Solidaritat Social, i Reforma i innovació 12
- Trobada Ministeri d'Educació i Ciència (2008) 12
- XI Congrés Internacional de Ludoteques 12
- Projecte educatiu de la ciutat de Barcelona III 2008-2011
Ajuntament de Barcelona 13
- Congrés internacional d'educació Social –Copenhaguen- (2009) 13
- XI Biennal Espanyola d'Arquitectura i Urbanisme (2011) 13
- Jornades de presentació del Pla de transformació del barri de la Mina
Salt, Mallorca, Saragossa i Torrent 13
- Visites professionals i formatives al Pla de transformació 14

Reconeixements nacionals i internacionals al Pla de Transformació del barri de la Mina

Reconeixements institucionals

- **Unió Europea. Programa Objectiu 3 Catalunya 2000-2008
Fons Social Europeu (FSE)**

La primera constància que tenim de que el Pla de transformació està ben encarrilat i donant bons resultats és l'informe favorable del 2003 fet pel **Fons Social Europeu (FSE)**, organisme a través del qual la Comunitat Europea finança polítiques locals destinades a lluitar contra l'atur per fer més competitius els treballadors i les empreses de la Unió, amb l'objectiu final de reduir diferències en els nivells de vida entre les persones i les regions d'Europa.

L'informe avaluador qualifica **d'excel·lent** al Consorci per la seva rigorosa gestió i coordinació de les actuacions destinades a la lluita contra l'exclusió social i la creació de llocs de treball, incloses en el Pla de Transformació. Destaca **"l'agilitat en la gestió i el dinamisme de les actuacions"** i considera **"molt positiva l'execució financera prevista"**, que és del 100%. Totes les avaluacions posteriors del Programa Objectiu 3 són qualificades de bones pràctiques, tant per la Unitat del Fons Social Europeu de l'Estat Espanyol com de la Comunitat Europea.

Entre altres afirmacions es diu: **"s'han identificat al llarg de l'avaluació una sèrie de bones pràctiques, els ensenyaments de les quals són extrapolables a altres programes i àmbits europeus. En aquest sentit, respecte a la integració de persones amb especials dificultats, destaca la tasca desenvolupada pel Consorci del barri de la Mina en un àmbit local d'especial problemàtica, així com el treball amb el col·lectiu de discapacitats primant la inserció en empreses normalitzades"**. I, continua, **"així mateix, el reforçament de l'educació tecnico-professional compta amb actuacions amb nivells d'inserció molt importants i un treball de coordinació molt destacat"**. I, afegeix tot seguit, **"convé mencionar la labor que estan realitzant organismes com el Consorci del barri de la Mina amb uns nivells d'eficàcia, eficiència i inserció realment sorprenents per l'àmbit local al que afecta (cas de bones pràctiques)"**, que argumenta en els termes següents: **"ha estat seleccionat degut a l'ampli ventall de persones amb diferents característiques (formatives, d'actitud, d'aptitud, culturals, salut mental, drogodependències, ...) que les fa pertànyer al col·lectiu amb risc d'exclusió. Així com, l'elevada execució financera i física demostra que les actuacions realitzades han tingut una gran repercussió al barri de la Mina i que el Consorci de la Mina s'ha erigit com un referent per a la solució de les problemàtiques sociolaborals que afecten al barri"**.

- **Unió Europea
Programa d'Iniciativa Comunitària URBAN II 2000-2008
Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER)**

Per l'època de finals del 2003, també es va donar a conèixer l'informe d'avaluació intermèdia del Programa d'Iniciativa Comunitària URBAN II, del **FEDER** que destina els seus recursos a enfortir la cohesió econòmica i social de la Unió Europea corregint els desequilibris entre les seves regions. L'informe avaluador corresponent

al PIC URBAN II per la Mina, gràcies al qual s'inverteixen 32 milions d'euros al barri, considera que el Pla de Transformació és **"ambiciós i innovador pels objectius que es proposa"** i afegeix que l'estratègia de coordinació i centralització gestionada pel Consorci **"és l'adequada per assolir els objectius previstos"**. Alhora que s'assenyala que **"la tasca de coordinació i centralització que fa el Consorci aporta eficiència als treballs d'execució del Pla"**. La coherència global del programa **"queda garantida –segons l'informe- gràcies a la integració de l'URBAN en l'estratègia del Pla de transformació"**, que segons l'informe, **"contribueix a la generació de sinergies amb altres programes d'actuació en la zona i a evitar possibles solapaments"**. A continuació s'assenyalen millores detectades al barri respecte a la situació de partida, l'any 2000. Se cita, concretament, **"una notable milloria en l'entorn medi ambiental i descens de les conductes incíviques, ruptura de l'aïllament, reducció de conductes delictives, millora del transport, lleugera millora en els nivells d'instrucció de la població"**. I, pel que fa a la participació ciutadana, es diu que **"el programa URBAN de Sant Adrià de Besòs compta amb mecanismes innovadors per canalitzar la participació de la ciutadania i dels moviments veïnals i associatius"**. I, afegeix que **"els convenis de col·laboració amb distintes entitats socials del barri garanteixen l'acostament als problemes de la ciutadania i un alt nivell d'eficàcia en la seva implantació"**.

L'informe final de l'avaluació intermèdia destaca, novament, **"la complementarietat existent entre les actuacions desenvolupades en el PIC URBAN de Sant Adrià de Besòs amb altres projectes finançats pel FSE: Subvenció Global. Així com, amb les altres actuacions desenvolupades en el marc de programes locals i autonòmics (integrats en el Pla de Transformació del barri de la Mina). Tot plegat permet la generació de sinergies que multipliquen les possibilitats de regeneració de la zona, concentrant els recursos en la millora de la situació de la població amb relació al mercat de treball, la revitalització del teixit econòmic i la qualitat de vida dels habitants"**. En relació al Pla d'actuació social del Pla de la Mina, l'informe anual de 2008 i final URBAN (2001-2008), presentat el mes de gener de 2010, conclou que **"constitueix un eix fonamental de l'acció del Consorci del barri de la Mina, articulant l'estratègia integral de desenvolupament i transformació del barri pel que fa a l'atenció a la persona i les relacions d'integració social, i complementant d'aquesta manera el canvi físic de l'entorn que constitueix el pes financer més important del Programa URBAN"**.

- **Unió Europea. Comissió d'Ocupació i Afers Socials**
Fons Social Europeu (FSE)

La directora general d'Ocupació i Afers Socials, Odile Quintin, visita, l'any 2004, els treballs del Pla de Transformació en l'àmbit de la lluita contra l'atur i l'exclusió social. La visita serveix per revalidar el compromís d'Europa amb el Pla de la Mina i avalar sobre el terreny la continuïtat de les inversions europees que cobreixen el 45% del programa, el 55% restant corre a càrrec de la Generalitat de Catalunya. El Consorci és l'òrgan gestor de la Subvenció Global destinada a finançar projectes d'inserció sociolaboral. Tal com recull la premsa l'endemà de la visita, Quintin **"va sortir gratament sorpresa. Va lloar la feina que s'hi està fent (...) i es va comprometre a donar continuïtat als ajuts europeus (...)"**. I, pel que fa a la renovació dels fons, la cita textual de la comissaria va ser: **"la Comissió pensa proposar que es continuï donant suport a les polítiques d'integració social. Si tenim un programa bo, i el de la Mina és magnífic, es continuarà."** (El Punt, 17/9/2004).

- **Concurs Internacional de Bones Pràctiques
Organització de les Nacions Unides (ONU)
Premi Internacional Dubai (2006 i 2010)**

El Pla de transformació del barri de la Mina ha obtingut en dues ocasions el reconeixement del Concurs de Nacions Unides que s'organitza cada dos anys, i que atorga el Premi Dubai a experiències i projectes que milloren les condicions de vida de la ciutadania, des de la perspectiva del desenvolupament sostenible. L'any 2006 (IV edició), el Pla de la Mina va rebre el qualificatiu de "**Bones Pràctiques**" i l'any 2010 (VIII edició), Nacions Unides li va donar la qualificació de "**Millor**", la qual cosa l'inclou automàticament en el grup de propostes finalistes que queden recollides a la Biblioteca de ciutats per a un futur sostenible i al Catàleg espanyol de bones pràctiques que edita el Ministeri de Foment.

El Concurs internacional de bones pràctiques forma part del programa de bones pràctiques i lideratge local creat pel Centre de Nacions Unides per als assentaments humans (ONU-Hàbitat). Per arribar a determinar les "bones pràctiques" d'una actuació la comunitat internacional ha adoptat fins a set criteris basats en: impacte, associació, sostenibilitat, lideratge i enfortiment de la comunitat, igualtat de gènere i inclusió social, innovació i transferències. Els premis es convoquen amb l'objectiu de millorar les condicions de vida de les persones en els seus aspectes físics, econòmics i socials, i de la sostenibilitat de les ciutats. Per tal d'avaluar les diverses propostes presentades, s'estableixen set àrees temàtiques de referència: habitatge, desenvolupament territorial i urbà sostenible, gènere i lluita contra l'exclusió social, gestió sostenible dels recursos naturals, ciutat i entorn natural, transport i accessibilitat, i governabilitat urbana. Categories, a varies de les quals s'adscriu el Pla de Transformació del barri de la Mina perquè integra en un mateix projecte la regeneració física del territori urbà i el desenvolupament de programes específics per atendre problemàtiques socials diverses, encaminades totes elles a la millora de les condicions de vida de la comunitat de la Mina. En el cas del premi del 2010, el jurat reconeix l'eficàcia del Pla de Transformació pels seus resultats, un cop transcorreguts deu anys des de la seva posada en marxa, i en destaca "**la capacitat per combinar estratègies per resoldre complicades problemàtiques socials, aconseguint canviar i millorar significativament l'entorn físic i humà**".

Com a secretariat permanent del Comitè Hàbitat espanyol, el Ministeri de Foment impulsa la participació de bones pràctiques de projectes executats a l'Estat Espanyol, en aquest cas el Pla de la Mina, coordinant la selecció i l'enviament de les que compleixen els requisits establerts. Des d'aquest ministeri el director general del Sòl i Polítiques Urbanes, Félix Arias, va destacar després de l'edició del 2010, la dificultat de mantenir el molt bon nivell de les propostes nacionals al llarg de les diverses edicions del certamen. "**Sembla evident –va assegurar- que això només es possible amb el compromís per part de tothom, una bona manera de fer les coses per part de les institucions i els particulars, i la suma d'esforços en la necessària persecució dels objectius de sostenibilitat en els nostres pobles i ciutats**".

- **Premi Nacional d'Urbanisme
Ministeri de l'Habitatge**

L'any 2006, el Pla de Transformació guanya el **Premi Nacional d'Urbanisme** en la modalitat de Treball, Pla o Projecte d'Ordenació Urbanística, organitzat pel Ministeri espanyol de l'Habitatge. El jurat valora "**el caràcter integrat de l'actuació, que es planteja en un barri sorgit a finals dels anys seixanta, de marcat caràcter marginal i socialment degradat, i que es recolza en un Pla Especial**

de Reordenació i Millora d'alta qualitat tècnica". El jurat també destaca, "l'estructura urbanística de la proposta, recolzada en una rambla central de nou traçat i que inclou la rehabilitació d'habitatges existents, la construcció de nous habitatges socials y una adequada dotació d'equipaments públics, promovent la cohesió social i la sostenibilitat, ambiental y econòmica del barri". A arrel d'aquest premi el projecte del Pla de Transformació del barri de la Mina, ha quedat recollit extensament en el llibre OPR, *Ordenar el territorio, Proyectar la ciudad y Rehabilitar los tejidos existentes*, editat pel Ministeri de l'Habitatge, i que inclou dos projectes més guanyadors d'anteriors edicions.

- **Unió Europea**
Comitè de seguiment PIC URBAN II
Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER)
-

La reunió final del **Comitè de seguiment del Programa d'Iniciativa Comunitària URBAN II**, celebrada el mes de maig de 2008, es va fer al barri de la Mina organitzada pel Consorci. En aquella ocasió els membres del comitè van qualificar el procés d'execució del Pla de Transformació "**d'exemple a seguir**" i en concret el Subdirector general del Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), Jorge Orozco, encarregat pel Ministeri d'Economia i Hisenda d'administrar les ajudes econòmiques europees, referint-se a la gestió del Consorci, la va qualificar "**d'execució financera perfecte, (...) paradigmàtica i exemplar, ja que de les 10 ciutats de l'Estat Espanyol que han format part del programa URBAN II, destinat a la regeneració econòmica i social de zones urbanes, la del Pla de la Mina és de les poques que ha consumit tots els recursos assignats del programa de subvencions europees en els terminis establerts**". En el mateix sentit es va manifestar la representant de la Direcció General de política regional de la Comissió Europea, Katalin Brennen, que va recordar que el barri de la Mina de Sant Adrià de Besòs reunia totes les condicions d'un programa 100% URBAN i que, "**quan ens trobem al tancament del programa, es pot comprovar que els objectius s'han complert**". Tot assenyalant que "**el canvi i les millores al barri són evidents i significatives**". Així, doncs, el Pla de Transformació manté sempre el qualificatiu d'exemple de bones pràctiques, al llarg dels vuit anys que dura el Programa URBAN II.

- **Institut Oxford per al Desenvolupament Sostenible**
Universitat Oxford Brookes
-

Novament, l'any 2008, el Pla de la Mina es seleccionat com exemple de bones pràctiques en l'àmbit europeu, aquest cop, en matèria de sostenibilitat social en el cas de les actuacions de renovació urbana, per part de **l'Institut Oxford per al Desenvolupament Sostenible**. El projecte d'investigació impulsat per la Universitat Oxford Brookes d'una durada de tres anys, està emmarcat en el programa europeu *Jessica* per a la promoció d'inversions sostenibles, creixement i treball en àrees urbanes. I, compta amb el finançament del Banc Europeu d'Inversions. En el marc d'aquest estudi, l'any 2009, es va presentar el Pla de Transformació a la seu de l'Institut Oxford, en unes jornades en que també hi van participar les ciutats de Torí, Cardiff, Rotterdam i Leipzig. En el cas de la Mina hi ha especial interès per "**conèixer l'estratègia que cal seguir per implicar els sectors públic i privat, d'una banda, i les organitzacions no governamentals, per l'altra, en el procés de recuperació urbanística i social del barri**". Una part de la investigació aborda l'impacte social de la transformació definint els indicadors que permeten mesurar resultats socials i la satisfacció de les persones afectades, els nous instruments de finançament a través de fons de

desenvolupament urbà i la importància de barrejar les promocions d'habitatge públic i privat, nou comerç o població amb poders adquisitius diferents.

- **Unió Europea. Programa Objectiu 3 Catalunya 2000-2008**
Informe final. Fons Social Europeu (FSE)

L'any 2009, es publica l'informe final del Programa finançat per la Comunitat Europea a través del FSE, que inclou la **Subvenció Global (Programa Operatiu Objectiu 3)** per al període (2000-2006). Aquest torna a considerar l'execució del projecte de la Mina de bones pràctiques i diu: ***“La gestió de la Subvenció Global ha permès flexibilitzar els processos de les intervencions dels projectes, i tot plegat a suposat poder dissenyar itineraris integrats de formació i inserció adaptats a les circumstàncies de cada participant, amb projectes exclusius i específics per a cada subgrup (joves, dones, persones amb disminució, amb mesures judicials, drogodependències, problemes de salut mental, majors de 45 anys, aturats de llarga durada...).** Aquests itineraris integrats, conjuntament amb altres Programes de la Iniciativa Comunitària, emmarcats en el pla de Transformació del barri de la Mina que gestiona el Consorci, han estat catalogats de bones pràctiques per la Unió Europea i han estat objecte d'exemple per a delegacions tècniques i polítiques de diferents països de la Comunitat Europea i de l'Estat Espanyol”.*

- **Resolució sobre el Pla de Transformació del barri de la Mina**
Sindicatura de Greuges de Catalunya

Una resolució del síndic, Rafael Ribó, de l'any 2009 diu: **“Al barri de la Mina s'estan duent a terme projectes i actuacions per part de les administracions públiques consorciades amb la presència activa dels veïns, abocant una gran quantitat de recursos econòmics, humans i tècnics que, sens dubte, representa la intervenció més important feta a Catalunya en aquesta matèria, proporcionada i especialitzada tenint en compte les característiques i necessitats singulars del barri.”** L'informe de la sindicatura deriva d'una queixa presentada per la Plataforma d'entitats i veïns i veïnes del barri de la Mina que considerava irregular i insuficient el funcionament dels mecanismes de comunicació i participació amb les diferents administracions públiques presents al barri i especialment amb el Consorci.

En el seu escrit de resposta a la Plataforma, un cop feta l'avaluació sobre el terreny, el Síndic detalla tota la informació aportada pel Consorci que **“està formada per abundant documentació sobre el Pla de Transformació del barri de la Mina, detall de les entitats socials presents al barri ja estiguin o no integrades en la Plataforma, ajuts econòmics concedits pel Consorci amb detall dels imports i beneficiaris, estratègies, instruments personals i tècnics dedicats a la posta en marxa i seguiment de les diferents actuacions, incloses aquelles dedicades a la informació i difusió pública de tot allò que és d'interès pels residents al barri (...)**”. I, conclou que **“no detecto indicis d'actuació irregular que justifiqui la meua intervenció, més enllà d'una crida a les parts a perseverar en els respectius compromisos en la millora del barri de la mina, fent els necessaris esforços per detectar i corregir tots aquells problemes que puguin sorgir en el dia a dia d'un projecte tant complex i necessari”.**

- **Avaluació Externa Participada del Pla de Transformació**

El procediment de contractació d'una consultora independent a qui es va encarregar una avaluació externa del Pla de Transformació, es va fer mitjançant concurs públic, presentat el mes de setembre de 2009. L'objectiu va ser avaluar el procés de definició, execució, organització, seguiment i resultats del Pla de Transformació. Així, com l'eficàcia i eficiència en quant a la rendibilitat social i el valor general de les actuacions del Pla de Transformació. La selecció de l'empresa adjudicatària i el seguiment dels seus treballs es va fer amb la participació de la Plataforma d'entitats i veïns del barri de la Mina, el Consorci i l'Ajuntament de Sant Adrià.

L'avaluació es va fonamentar en l'anàlisi exhaustiu de la documentació referida al Pla de Transformació (memòries, informes, dades estadístiques, indicadors, programes...); així com en un treball de camp dividit en dues fases. La primera basada en entrevistes en profunditat a un grup informants clau (tècnics i veïns), pel seu bon coneixement del Pla, i la segona la constitució de meses de treball sectorials, en base als punts més significatius identificats en la ronda d'entrevistes personals -desenvolupament educatiu-laboral i desenvolupament social i cívic-. I, una tercera, de caràcter transversal per abordar el conjunt d'actuacions del Pla.

Fruit d'aquest estudi i la informació recopilada s'obtingueren unes conclusions en base a les quals es va replantejar la tasca a desenvolupar a partir d'aquell moment i, en van sorgir els fonaments de la proposta d'una pròrroga del Pla fins el 2015. Aquestes conclusions, assenyalen **"la contribució del Pla a l'objectiu de millora integral del barri, generant alternatives per eradicar situacions de desigualtat i discriminació"**. I, reconeixen **"la idoneïtat inequívoca del Pla de Transformació, en aquesta millora, gràcies al qual s'han aconseguit els recursos necessaris per abordar la problemàtica social i econòmica, i obrir arquitectònicament les barreres que l'havien aïllat i marginat"**.

- **Premi Europeu d'Urbanisme (2010)**
Consell Europeu d'Urbanistes

A finals de l'any 2010, el Pla de Transformació rep el **Premi Europeu d'Urbanisme**, en la seva vuitena edició, que suposa un nou reconeixement a l'eficàcia dels seus resultats, un cop transcorreguts deu anys des de la seva posada en marxa. Aquest cop des d'una institució europea, el Consell Europeu d'Urbanistes, format per les associacions d'urbanistes de tota Europa. Van presentar-se un total de 30 projectes, prèviament seleccionats per les associacions nacionals dels tretze països presents al certamen. El jurat internacional format per cinc representants d'associacions nacionals d'urbanistes concedeix el premi al Pla de la Mina **"pels seus èxits –entre els que destaca- la seva capacitat per combinar estratègies per resoldre complicades problemàtiques socials en un barri que havia estat marcat per la degradació social i urbana, aconseguint canviar i millorar significativament l'entorn físic i humà"**. L'acta del jurat destaca els tres eixos principals que inspiren el Pla (centralitat, diversitat i intercanvi). Pel que fa al seu desenvolupament i regeneració, assenyalava la creació de noves àrees centrals que creen identitat, la introducció de millores socials, econòmiques i físiques, a partir de la diversitat i la promoció de l'intercanvi i la interacció dels membres de la comunitat del barri i les seves entitats.

El Pla d'Acció Social del Pla de Transformació es considera l'eina clau per enfortir el teixit social de la Mina, així com l'harmonització d'aquesta comunitat amb els nous veïns que s'instal·len a la nova Mina. Juntament, amb els programes de la Xarxa de Serveis d'inserció sociolaboral, i els de desenvolupament comunitari per a la

promoció de la participació ciutadana en la transformació del barri. Referint-se a la regeneració urbana, el jurat reconeix que l'aposta per crear una rambla central facilita la integració de les antigues edificacions de principis dels 70 amb la nova construcció (equipament, nou habitatge i locals comercials que col·laboren a l'enfortiment del teixit social i urbà. Sense oblidar l'obertura i connexió de la Mina amb el seu entorn més pròxim i en centre de la ciutat de Barcelona amb la xarxa metropolitana del transport públic, destacant l'arribada del tramvia.

Premis, intercanvis i altres reconeixements

- **Unió Europea**
Regenera (Xarxa per la regeneració urbana i social)
Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) URBACT
-

El Pla de Transformació i la gestió del Consorci comencen aviat a ser reconeguts en l'àmbit de les institucions europees com un referent de bones pràctiques, i són posats com exemple de la correcta aplicació dels recursos de la Comunitat Europea (FEDER –URBAN II- i FSE –subvenció Global-). De manera que el Consorci entra a formar part del **Projecte Regenera** de Regeneració urbana i social, una de les xarxes de treball (URBACT) que es deriven del programa URBAN II. Es crea l'any 2004 i la formen les ciutats de: Lió, Birmingham, Saint Etienne, Berlín, Milà, Budapest, Torí, Glasgow, Belfast, La Haya, Pescara i Sant Adrià de Besòs, liderada la ciutat francesa de Lió. L'objectiu és treballar plegats per la regeneració de l'entorn, el benefici comú i la promoció del sentiment de pertinença i unitat respecte a la ciutat. Els eixos del Regenera són: la lluita contra la inseguretat, la manca d'accessibilitat, el deteriorament d'àrees locals i la degradació de les relacions entre els seus habitants. La xarxa pretén, entre altres fites, integrar, amb la col·laboració estreta de residents i actors locals, processos de cohesió entre les àrees perifèriques i el centre, per lluitar contra la segregació social, econòmica i racial. El mes de març del 2005 el Consorci s'encarrega d'organitzar les IV Jornades de treball del Regenera dedicades a l'ocupació i el desenvolupament econòmic.

- Trobades sectorials:

Habitatge (Glasgow, juny 2004) / *Participació ciutadana* (Berlín, setembre 2004) / *Seguretat* (Torí, desembre 2004) / *Desenvolupament econòmic i ocupació* (Sant Adrià de Besòs, març 2005) / *Canvi d'imatge en territoris desafavorits* (Saint Etienne, juny 2005) / *Multiculturalisme* (Birmingham, setembre 2005) / *Salut* (La Haia, desembre 2005) / *Degradació dels condominis* (Budapest, març 2006) / *Educació* (Pescara, juny 2006) / *Governança* (Belfast, setembre 2006).

A les trobades de Berlín, Sant Adrià, La Haia i Pescara el Consorci hi aporta l'experiència de diversos programes que estan donant resposta a les qüestions que es planteja la xarxa.

A Berlín, Participació ciutadana, s'exposen els mecanismes específics de participació vinculats al Pla de Transformació -informació i consulta prèvia a l'execució del Pla- per incorporar-hi propostes, dinamització de les associacions locals, meses de treball sectorials –habitatge i espai públic, economia, salut i educació-, suport tècnic a les entitats i associacions del barri, dinamització de les comunitats d'escala i aprofitament de canals i reglaments de participació existents d'àmbit local.

A Sant Adrià de Besòs, on exerceix d'organitzador i amfitrió de la trobada sobre desenvolupament econòmic i ocupació, presenta tot el seu entramat de projectes i serveis destinats a fomentar l'ocupació amb programes molt específics de capacitació destinats a diversos col·lectius -aturats de llarga durada, joves aprenents, comunitat gitana, dones i diversos grups de persones en risc d'exclusió social-. Així com el projecte de dinamització comercial i la funció dels tècnics que posa el Consorci per donar suport a les associacions i la comunitat del barri.

A La Haia, Salut, presenta les seves actuacions en matèria de drogodependències i el treball en xarxa i coordinació. Aquest es fa a partir d'una mesa de treball interdisciplinària on hi ha l'administració, els serveis de salut i seguretat, i la comunitat de veïns. Pel que fa a les accions específiques es donen a conèixer el programa d'inserció socio-laboral (situa't), el centre d'atenció socio sanitària (El Local), el programa d'intercanvi i recollida de xeringues (pix).

A Pescara, Educació, hi va aportar l'experiència del projecte Creixem Junts per a la conciliació de la vida familiar i laboral. Destinat a infants de 0 a 3 anys i a les seves famílies, que ofereix un espai de relació entre infants i adults, pautes educatives per a la cura dels fills i filles, i suport a pares i mares. A l'hora que a través del servei i acollida que es dona a les famílies es possible detectar possibles patologies, problemàtiques socials i disfuncions de l'entorn familiar, a les quals avançar una solució.

- **Eurocities**
Xarxa de grans ciutats europees

El Consorci és convidat, l'any 2005, a participar com a ponent a la trobada anual d'**Eurocities** que es va celebrar a La Haia, i on va presentar els programes del Pla d'Actuació Social del Pla de Transformació, que treballa els àmbits d'inserció sociolaboral, joventut, infància, dones, drogodependències, salut mental, educació, entitats socials, i participació. La xarxa Eurocities va ser fundada per sis ciutats, entre elles Barcelona, l'any 1986, i actualment aplega més de 140 ciutats de 30 països europeus. L'objectiu és reforçar la importància del paper que els governs locals han de jugar en el conjunt de les estructures institucionals i de govern. Els seus membres treballen amb les institucions europees i miren d'influir-hi per respondre a temes comuns que afecten al dia a dia del conjunt dels ciutadans d'Europa.

- **Premi Josep M. Rueda i Palenzuela (2005)**
Diputació de Barcelona

El projecte col·lectiu *La Mina arriba al Mar*, en el qual participen l'Associació de veïns i veïnes, la Plataforma d'Entitats i veïns i veïnes, els tres grups de dones del barri (Iris, Alfa costura i Adrianes), el Centre Cultural Gitano, l'Arxiu Històric i el Consorci de la Mina, guanya el primer premi d'aquest guardó, en l'edició 2005. El projecte va consistir en la decoració del primer tram de la nova rambla de la Mina, aleshores l'únic inaugurat, utilitzant materials de reciclatge per recrear un paisatge marí. El **Premi Josep M. Rueda i Palenzuela** va adreçat al reconeixement de projectes i actuacions d'intervenció social i de recerca en l'àmbit de l'acció comunitària que fomentin processos participatius, enforteixin el teixit social i augmentin la capacitat organitzativa de la comunitat. El premi està organitzat per la Diputació de Barcelona.

- **IV Jornades LX – BCN (2005)**

Els organitzadors d'aquestes jornades, que se celebren des de l'any 2001, intenten acostar les realitats de Lisboa (LX) i Barcelona (BCN) pel que fa a l'espai públic: disseny urbà, art públic i ciutadania. En l'edició de l'any 2005, dedicada a la reflexió sobre qüestions estètiques en els processos de regeneració urbana i l'estudi del valor de les perifèries, el Consorci de la Mina va ser convidat a aportar-hi la seva experiència, de la mà del Centre de recerca POLIS de la Universitat de Barcelona,

amb el qual existia un treball conjunt de col·laboració. Les jornades dividides en: territori, art perifèric i ciutadania, van incloure dues ponències, sobre el cas del la transformació del barri de la Mina, que es van incloure en el capítol ciutadania. Una referida al binomi art i participació ciutadana, i l'altra, sota el títol *La conquesta de l'espai públic: el cas de la Mina a Sant Adrià de Besòs. Barcelona*, sobre la recuperació de l'espai per a ús del conjunt de la comunitat, a través d'una intervenció més amable i participativa sobre aquest.

- **Trobada sobre art públic (2006)**

La ciutat portuguesa d'Almada, va acollir durant dos dies del mes de maig de 2006, un intens programa de reflexió, anàlisi i conclusions sobre *Art públic: producció, gestió i difusió*. La trobada estava plantejada des de la perspectiva dels ajuntaments que habitualment s'han d'enfrontar a diverses problemàtiques quan decideixen posar en marxa programes o projectes d'art públic. En aquest cas, novament a través de la relació i treballs de col·laboració amb el Centre de Recerca POLIS de la Universitat de Barcelona, el Consorci va ser convidat a aportar-hi una reflexió sobre el paper de l'art públic en els processos de rehabilitació urbana de zones perifèriques, en base a l'experiència de la gestió i l'execució del Pla de Transformació de la Mina.

- **III Jornades d'infància i Educació Social
Col·legi d'educadors i educadores socials de Catalunya**

En el marc d'aquestes jornades, celebrades el mes de novembre de 2006, es va donar el reconeixement d'experiències de bones pràctiques als tres projectes del Consorci dedicats a la petita infància: **Creixem Junts** (espai nadó/0 a 3 anys), **Ludoteca Toc Toc** (educació en el lleure a través del joc i la joguina/3 a 5 anys) i **La Capsa dels Jocs** (ubicada en un parc públic, és un espai familiar d'educació i relació a través del joc i la joguina/3 a 12 anys). Tots tres ofereixen formació i col·laboració a pares i mares en la criança dels seus fills i filles, cobrint, a més, necessitats de conciliació de la vida laboral i familiar. La seva presentació a les jornades va formar part del grup de ponències sobre experiències amb sensibilitat de treball transversal en la infància, i presentades com accions comunitàries al servei de la petita infància i la família.

Prèviament, el mes de març de 2006, **Creixem Junts** havia rebut el premi a la millor comunicació del **XIV Simposi Nacional de Pediatria Social** organitzat a Barcelona pel Club del Pediatre Social.

- **Unió Europea
Programa integrat de regeneració urbana 2007-2010
Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER)**

La trajectòria de gestió i resultats obtinguts gràcies al Pla de Transformació del barri de la Mina, que ha fet el Consorci, l'avalen i, novament, les institucions europees aproven l'assignació de fons de finançament per al desenvolupament de programes i actuacions que reforcen els treballs realitzats en els àmbits social i urbanístic.

- **V Congrés estatal d'educadores i educadors socials**

El comitè científic del congrés que es va celebrar l'any 2007, a la ciutat de Toledo, va seleccionar la comunicació del Consorci *Vermell sobre verd: El Joc de la*

convivència, referida a l'experiència del projecte **La Capsa dels Jocs**, ubicat al Parc del Besòs, com a material de referència dins l'àmbit de les Polítiques educatives i socials, administracions públiques i iniciativa privada.

- **DINAMIA. IV Congrés internacional de lleure jove**

Reconeixement del Congrés als projectes del Pla de transformació: *Batukamina: rePERCUSISIÓ SOCIAL* d'intervenció social i relació a través del grup de batuca amb joves de 14 a 25 anys, i *Signs of the City*, treball fotogràfic desenvolupat pel projecte Zona Jove del Consorci, que mostra i reivindica la Mina des de la mirada dels joves a través de les seves càmeres, com a bones pràctiques per l'educació i la cohesió social en l'àmbit dels joves (2007).

- **Premis Ignasi de Lecea (2007)**
Universitat de Barcelona

Com a gestor del Pla de Transformació el Consorci rep, l'any 2007, el Premi local a les iniciatives de desenvolupament de programes d'art públic, "**per la importància que el Pla dona a la integració de l'art públic en la regeneració urbana del barri**". La Universitat de Barcelona crea els **Premis Ignasi Lecea** per reconèixer la tasca d'administracions, universitats i entitats privades sense ànim de lucre, en la recerca i producció de l'art i el disseny en l'àmbit de les ciutats. Els premis es van lliurar en el marc del Simposi internacional sobre art públic i disseny urbà, durant el qual el Consorci va presentar una ponència on es va donar a conèixer l'evolució del barri des dels seus orígens, els eixos del Pla iniciat l'any 2000, i els principals projectes urbanístics (equipaments i nou habitatge) i les actuacions en l'espai públic (reurbanització de carrers, places i zones lliures, parcs infantils i art al carrer). El jurat es va fixar especialment en el Concurs d'Art Urbà organitzat pel Consorci per seleccionar una escultura i la pavimentació de colors de la nova Rambla, que representa el trànsit entre la muntanya i el mar.

- **Unió Europea**
Guia de bones pràctiques per a la inclusió social del poble gitano a Europa

La publicació, el mes de febrer de l'any 2008, de la **Guia de bones pràctiques per a la inclusió social del poble gitano a Europa** és el resultat dels dos anys previs de treball dels socis del **Projecte ROMain** de la Comunitat Europea, que va coordinar la Generalitat de Catalunya entre els anys 2005 i 2007. El Consorci hi participa juntament amb nou socis més, per aportar-hi la seva experiència de treball en l'àmbit sociolaboral i educatiu amb la comunitat gitana que viu a la Mina. L'objectiu del projecte comunitari és la inclusió social del poble gitano a Europa, amb l'aval d'experiències contrastades d'èxit. Per tant, la feina principal dels membres del projecte, entre els que hi ha administracions públiques (locals i autonòmiques) de Catalunya, el País Basc i Andalusia, organitzacions no governamentals, la Universitat de Barcelona, i xarxes d'associacions europees amb seus a Romania, Bèlgica i Finlàndia, és la recerca d'experiències provades que en la seva aplicació i intervenció han estat efectives i permeten extraure'n criteris d'actuació i metodologies de treball per a futures intervencions.

El Consorci hi aporta tres experiències pròpies classificades de bones pràctiques per la Unió Europea: el projecte Siklavipen Savorença, orientat a la implicació de la família, l'escola i els propis alumnes en la regularitat escolar, així com la conscienciació d'alumnes i famílies pel que fa a la importància de la formació i l'educació en el futur de la persona; el programa Acceder orientat a la inclusió

social a través de la formació i la inserció laboral; i el programa Itineraris d'inserció de la dona gitana que també aborda la inclusió social per la via del treball, però, des de la perspectiva de gènere, amb programes de formació i inserció tutelada.

- **Jornades d'intercanvi amb el Govern italià**

A sol·licitud del govern italià, feta a través dels seus ministeris de Treball i Seguretat Social, de la Solidaritat Social, i de la Reforma i la Innovació (Departament de la Funció Pública), el Consorci va organitzar, l'estiu del 2008, una trobada d'intercanvi d'experiències sobre desenvolupament social d'àrees marginals a través d'intervencions integrades i multisectorials, basades en l'experiència del Pla de Transformació del barri de la Mina. La delegació italiana estava formada per quatre representants dels ministeris i dotze alts funcionaris provinents de la regió de Lombardia, les províncies de Torí i Bolzano i dels ajuntaments de Venècia i Cesano Boscone, tots de l'àrea nord central d'Itàlia, i participants del projecte governamental PISTE, destinat a donar suport a l'administració pública.

L'àmbit d'estudi van ser les polítiques d'inclusió social, amb especial atenció a la planificació integrada de polítiques socials i d'ocupació. I, en concret, la inclusió sociolaboral de col·lectius desfavorits -mesures, serveis i instruments aplicables en la socioassistència i l'ocupació-. El representant del govern italià va qualificar de **"molt valuosa"** l'experiència del Pla de Transformació de la Mina, i útil per **"millorar les competències dels responsables polítics de dissenyar les futures polítiques d'inclusió social"** que havien de ser aplicades a Itàlia al llarg dels anys 2007-2013.

- **Trobada d'intercanvi sobre professions de l'àmbit social**

Una delegació tècnica formada per representants del Ministeri d'educació i ciència, i de les comunitats autònomes de Galícia, Extremadura, Castella i Lleó i Madrid, van visitar el barri de la Mina convidats per la Direcció general d'Ensenyaments professionals, artístics i especialitzats de la Conselleria d'Educació del Govern de la Generalitat, per conèixer de primera mà el Pla de Transformació. En aquest cas, l'interés principal es va centrar en el treball coordinat en xarxa i les funcions que desenvolupen diversos professionals de l'àmbit social en el territori, i la seva integració en el conjunt del Pla de la Mina. El grup de visitants va tenir oportunitat de conèixer alguns dels serveis i recursos destinats a la comunitat, que gestionen educadors infantils, integradors socials i animadors socioculturals. Aquesta xarxa de serveis dedicats a la persona, dóna resposta específica i adaptada a diversos col·lectius, en la mateixa línia que el conjunt del Pla de Transformació.

- **XI Congrés Internacional de Ludoteques**

El Consorci va presentar una ponència al **XI Congrés Internacional de Ludoteques** que es va celebrar a París el mes d'octubre de 2008, per donar a conèixer **La Capsa dels Jocs**. Un programa que el Consorci va posar en marxa l'any 2006, i que va ser seleccionat pel Comitè Científic del Congrés per formar part del programa oficial dins l'àmbit: *Objectes i pràctiques lúdiques al món d'avui*, per tractar-se d'un **"model molt específic i que ahora té grans possibilitats de ser transferit a altres entorns"**. La presentació en va destacar, d'un costat, la gran quantitat d'àmbits que, a través d'aquest servei, es poden treballar: relació pares-infants; educació en el lleure; el joc i la joguina com a eina de relació, comunicació i descoberta; el civisme en l'espai públic; contacte i sensibilització amb el medi ambient... I, de l'altre, el foment de la participació activa dels adults que acompanyen els infants al servei i la generació de dinàmiques paral·leles dins la

comunitat, com són la recuperació de l'espai públic per a la convivència ciutadana i la relació amb la resta de recursos socioeducatius que s'ofereixen al territori.

- **Projecte educatiu de la ciutat de Barcelona III (2008-2011)**
Ajuntament de Barcelona

El mateix any, **La Capsa dels Jocs**, s'incorpora al **Projecte educatiu de la ciutat de Barcelona III (2008-2011)** i subscriu el compromís ciutadà per una educació al servei de la cohesió social que és la declaració formal que fan totes les institucions i entitats que en formen part. El veïnatge de Sant Adrià de Besòs i especialment el del barri de la Mina, amb el terme municipal de Barcelona propicia la inclusió de La Capsa en aquest projecte més ampli, que té per objectiu: Desenvolupar projectes integrals d'educació en xarxa que incloguin famílies, escoles, entitats culturals, associacions, empreses educatives, el món del treball i els mitjans de comunicació, per articular projectes educatius de proximitat amb un gran projecte educatiu que comparteix tota la ciutat. Des de la perspectiva de la responsabilitat compartida. I, contribuint a la millora de l'èxit escolar i la igualtat d'oportunitats educatives, educant també en els valors democràtics de la societat que són la base de la convivència d'una ciutadania inclusiva i solidària.

Posteriorment, també el projecte **Espai Jove**, que treballa el protagonisme dels joves en el seu temps de lleure, entra a formar part del Projecte educatiu de la ciutat de Barcelona.

- **Congrés Mundial d'Educadors Socials (2009)**

El congrés celebrat a la ciutat danesa de Copenhaguen, el mes de maig de 2009, va abordar el paper dels educadors socials en un món globalitzat. I, el Consorci, convidat pel Col·legi professional de Barcelona, va presentar-hi l'experiència del projecte col·lectiu La Mina arriba al mar, de decoració de la nova rambla oberta al barri amb materials de reciclatge, que havia rebut el premi Josep M. Rueda. La ponència del Consorci, a part de situar-se en el context del barri de la Mina i el seu Pla de transformació, se centrava en presentar el teixit de complicitats que es va crear amb les diverses entitats que van participar activament en el projecte. Aquest es va mostrar com a exemple de bones pràctiques en l'àmbit del procés participatiu i comunitari, descrivint tot el projecte, des que un artista local planteja la idea i la fa extensiva al conjunt de la comunitat per desenvolupar-la, comptant amb la implicació i col·laboració de tot el barri.

- **XI Biennal Espanyola d'Arquitectura i Urbanisme (2011)**

Menció especial de la XI Biennal Espanyola d'Arquitectura i Urbanisme per a l'Espai Cultural Font de la Mina, concedida l'any 2011. Un equipament projectat per l'estudi Soldevila d'arquitectura i que es considera emblemàtic del canvi profund que ha transformat la fisonomia de la Mina. Segons valora el jurat, l'Espai Cultural *"respecta una estructura prèvia (l'obra dels arquitectes Enric Miralles i Carme Pinós) i la complementa, utilitzant la singularitat estructural dels grans voladissos com a rotunda expressió del caràcter representatiu d'un equipament aixecat en un dels barris anteriorment més conflictius de Barcelona (en realitat Sant Adrià de Besòs)".* I, continua reconeixent que *"cada una de les decisions sobre modulació, sistema estructural o materials adequats per a una àgil posada en obra, se superposen amb una aparent senzillesa natural i coherència deutora d'aquest esforç acumulat".* Es van presentar 750 obres, de les quals 231 van passar la primera selecció, i

d'aquestes 100 van ser declarades prefinalistes i només 40 van arribar a la final, entre elles l'Espai Cultural Font de la Mina.

- **Jornades de presentació del Pla de Transformació**

Salt (Gironès). A sol·licitud de l'Ajuntament de Salt que, l'any 2009, estava preparant el seu propi pla d'actuació urbanística i social per al municipi, el Consorci presenta la gènesi, objectius, projectes i resultats del Pla de Transformació del barri de la Mina, davant una delegació convocada per l'ajuntament, formada per veïns, tècnics i polítics. Interessats especialment en els projectes desenvolupats a la Mina en pro del civisme i la convivència, i en qüestions d'interculturalitat.

Mallorca (Illes Balears). El col·legi oficial d'arquitectes de Mallorca, juntament amb l'Ajuntament de Palma, a través de la regidoria de l'àmbit d'afers socials, va demanar al Consorci una presentació del Pla de Transformació del barri de la Mina. En aquest cas es tractava d'aprofundir especialment en les virtuts de l'urbanisme social, a través d'un seguit de bones pràctiques del pla de la Mina que integren actuacions en infraestructures amb projectes i programes socials. El municipi treballava en la rehabilitació dels edificis d'habitatges d'un barri amb especials necessitats socials i l'Ajuntament estava interessat en coordinar aquesta actuació amb la realitat social.

Saragossa (Aragó). L'Ajuntament de la capital de l'Aragó, disposa d'un departament encarregat de gestionar tot el parc d'habitatges públics del municipi i va sol·licitar al Consorci una jornada de treball per aprofundir en les actuacions socials que es poden implementar en el marc de barris desestructurats. Assabentat del reconeixement per part de diversos organismes i institucions nacionals i internacionals dels casos de bones pràctiques duts a terme des del Pla de transformació, van voler conèixer de primera mà les experiències consolidades a la Mina.

Torrent (València). L'Ajuntament de Torrent forma part d'un programa URBAN, posterior al que es va desenvolupar al barri de la Mina a través del Pla de Transformació. A suggerència del Ministeri d'Hisenda, encarregat de supervisar els URBANs assignats a l'Estat espanyol, va sol·licitar una trobada amb el Consorci per conèixer a fons com aquest havia gestionat el programa de la Mina, que ha estat qualificat per l'organisme europeu d'excel·lent. La delegació de Torrent es va mostrar especialment interessada en conèixer la manera d'harmonitzar distints programes que no són de l'URBAN amb el projecte europeu, per fer-los complementaris i efectius sense que se solapin. Qüestió, que en el cas de la Mina ha estat considerada un model de bones pràctiques.

- **Visites de professionals i estudiants al Pla de transformació**

El reconeixement als resultats del Pla de transformació des de diverses esferes i institucions, ha generat una significativa demanda de visites per part de col·legis professionals, administracions, universitats, escoles i delegacions de diversa naturalesa, sol·licitant al Consorci l'organització de jornades de presentació del Pla de la Mina en la seva globalitat o en qualsevol de les seves àrees d'intervenció. Els darrers anys s'ha atès professionals i estudiants de disciplines tècniques com l'arquitectura, l'urbanisme i la gestió administrativa, com de les ciències socials, ja sigui treball social, educació social, pedagogia o salut.